

ELEKTRONİK TİCARETTE YENİ DÖNEM

(Bu makale 3 Ekim 2022 tarihinde Av. Dr. Umut Kolcuoğlu'nun Nasıl Bir Ekonomi Gazetesi'ndeki Hukuk Notları başlıklı köşesinde yayımlanmıştır.)

Ocak 2022 tarihli yazımızda, e-ticaretin son yıllardaki yükselişi sonucu e-ticaret platformlarının faaliyetlerine yönelik hukuki düzenleme tartışmalarının sıklıkla gündeme geldiğini, yıl boyunca bu alandaki düzenleme çalışmalarının farklı kamu otoritelerinin merceğinde olacağını belirtmiştik. Bu kapsamda, Ticaret Bakanlığı ile Rekabet Kurumu'nun e-ticarete ilişkin düzenleme çalışmalarının, özellikle e-pazaryerlerindeki rekabet sorunlarının ve platformlar ile satıcılar arasındaki asimetric pazarlık gücünün neden olduğu haksız ticari koşulların giderilmesine odaklandığını vurgulamıştık. 7 Temmuz 2022'de Resmî Gazete'de yayımlanan Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (Kanun) ile, bu alana ilişkin düzenlemenin ilk adımları atılmış oldu. Kanun e-ticaret platformlarına kapsamlı yükümlülükler getirerek e-ticaret sektörünün dinamiklerini yeniden belirliyor.

Kanun kapsamında birçok konu düzenlenmekle birlikte, bu düzenlemelerden en önemlisi farklı büyüklüklerdeki e-ticaret platformlarına getirilen ilave yükümlülükler oldu. Bu kapsamda, yıllık net işlem hacmi 10 milyar TL'nin üzerindeki e-ticaret platformlarına, 1 Ocak 2023'ten itibaren, satıcıları ve alıcıları aracılığıyla elde ettikleri verileri diğer platformlarla rekabet ederken kullanmama ve 1 Ocak 2024'ten itibaren, satıcıların satış verilerine erişebilmesine ve bu verilerin diğer platformlara bedelsiz taşınmasına imkân sağlama yükümlülükleri getirildi. Bu düzenlemeler, Rekabet Kurumu'nun Nisan 2022 tarihli E-Pazaryeri Platformları Sektör İncelemesi Nihai Raporu'nda (Rapor) yer alan, e-pazaryerlerinin satıcılarının verilerini kullanarak kendilerinin de satıcı olduğu ürünlerde kendilerine haksız avantaj sağlayabildikleri tespiti ile örtüşüyor.

Kanunda ayrıca, yıllık net işlem hacmi 30 milyar TL'nin ve işlem sayısı 100 bin adedin üzerindeki e-ticaret platformlarının, 1 Ocak 2023'ten itibaren, yalnızca belirli oranlar ile sınırlı şekilde reklam harcaması yapmaları ve promosyon, ödül, puan, kupon, hediye çeki ve benzeri imkânları sunmaları, ayrıca satıcılarının alternatif kanallardan ürün satmasını veya reklam yapmasını kısıtlayacak uygulamalardan kaçınmaları öngörülüyor. Bu düzenlemelerin gerekçelerini de Raporda bulmak mümkün. Raporda, reklam harcamalarının satış hacmi üzerinde gözlemlenebilen olumlu bir etki yarattığı ve daha yüksek maliyetlere katlanabilen büyük e-ticaret platformlarının daha fazla promosyon, hediye çeki ve benzeri imkanları sunma gücü olduğu belirtiliyor. Bu doğrultuda Kanun, belirli bir pazar gücüne sahip e-ticaret platformlarının reklam harcamaları ile promosyon, hediye çeki vb. uygulamalarını sınırlandırılarak, pazarda tekelleşmenin önüne geçmeyi amaçlıyor.

Kanun, herhangi bir işlem sayısı veya işlem hacmi eşiği öngörmeksizin, tüm e-ticaret platformlarına haksız ticari uygulamaları yasaklıyor. Haksız ticari uygulamalar satıcıların ticari faaliyetlerini önemli ölçüde bozan, makul karar verme yeteneğini azaltan veya belirli bir kararı almaya zorlayarak normal şartlarda taraf olmayacağı bir ticari ilişkinin tarafı olmasına sebep olan uygulamalar olarak tanımlanıyor. Örneğin Kanun, satış fiyatında tek taraflı değişiklik yapılmasını (satıcının kampanyalı ürün satmaya zorlanmasını) yasaklıyor. Ayrıca, satıcılara yapılması gereken ödemelerin, en geç

KOLCUOĞLU DEMİRKAN KOÇAKLI

ürün satış bedelinin platformun tasarrufuna girmesi ve siparişin alıcıya ulaşmasının ardından beş iş günü içinde yapılması Kanunda zorunlu tutuluyor.

Kanun, yıllık net işlem hacmi 10 milyar TL'nin ve işlem sayısı 100 bin adedin üzerindeki e-ticaret platformlarına, 1 Ocak 2025'ten itibaren Ticaret Bakanlığı'ndan e-ticaret lisansı alma ve bu lisansı senelik olarak yenileme yükümlülükleri getiriyor. Bu lisans yükümlülüğü ile, belirli büyüklükteki e-ticaret platformlarının kamunun gözetimi ve denetimi altına alınması amaçlanıyor.

Sonuç olarak, Kanun, yüksek pazar gücüne sahip e-ticaret platformlarının rekabet endişelerine sebep olabilecek belirli konulardaki hareket alanlarını sınırlayarak, pazarda etkin rekabetin sağlanmasını hedefliyor. Değişiklik Kanunu 1 Ocak 2023'te yürürlüğe girecek olmakla birlikte, ilerleyen zamanlarda sektör paydaşlarının sorumluluklarını daha belirgin hale getirecek ikinci düzenlemelerin hayata geçirilmesi bekleniyor. Kanundaki düzenlemelerin özellikle sektördeki büyük şirketler açısından finansal ve operasyonel anlamda ciddi etkileri olacağı göz önüne alındığında, e-ticaret platformlarının kendilerine uygulanacak yükümlülükleri önceden belirleyip ilgili uyum çalışmalarını vakitlice tamamlamaları kritik önem arz ediyor.

İLETİŞİM

Av. Dr. Umut Kolcuoğlu

ukolcuoglu@kolcuoglu.av.tr

Av. Ali Tunçsav

atuncsav@kolcuoglu.av.tr